

Aksel Skovgaard Justesens grundlovstale

Taler

Aksel Skovgaard Justesen
Finalist til Årets Nye Stemme og
næstforperson i DSE

Dato

5. juni 2026

Sted

Skamlingsbanken, Kolding

Omstændigheder

Årets Nye Stemme er en prisuddeling, der hylder ungdommens mod til at tage ordet. Prisen gives til en taler, som har udvist særlig potentiale i sit arbejde med det talte ord, en evne til at forholde sig til eller bryde med de klassiske taletraditioner samt tale på vegne af andre end sig selv. Årets Nye Stemme uddeles af Danske Taler i samarbejde med en lang række ungdomsorganisationer og er støttet af Tuborgfondet.

I år blev prisen uddelt på Skamlingsbanken sammen med Museum Kolding. De fem finalister Aksel Skovgaard Justesen, Mille Slot Mastrup, Jökull Logi Hartarson, Ida Damsgaard Krustrup og Sebastian Mortensen holdt alle en grundlovstale. Sebastian Mortensen blev kåret som Årets Nye Stemme.

- 1 ”Jeg er uenig i alt I siger, men jeg vil til min død forsvare jeres ret til at udtrykke det”.

- 5 Citatet stammer fra 1906, og da jeg huskede på det, fik det mig til at tænke. Det fik mig til at tænke på, om vi overhovedet lever op til det?

Lad mig illustrere det med et eksempel:

- 10 Går jeg ind på Instagram og skriver, at jeg støtter Israel, er jeg dømt ude på forhånd.

”Barnemorder”, ”klamme svin” og ”racist” vil være mine kaldenavne fremover.

- 15 Selvom jeg gik ind på appen som Aksel på 16, lukker jeg den nu som et barnemorderisk, klamt svin.

Og det forstår jeg ikke.

- 20 Min mor kalder mig ”Aggi”.

Min mor siger også, at hun elsker mig, og at mine politiske holdninger ikke gør mig til et dårligt menneske.

Men på Instagram får jeg det modsatte indtryk.

25

I skolen lærer vi, at vi skal kunne tale om tingene, men på telefonen lærer vi det modsatte.

Jeg vil ikke begynde på en lang parole om, hvorfor vi unge har det svært i dag.

30

Når jeg før har brokket mig over, at noget ikke var helt fair, har min far ofte sagt, at "livet er uretfærdigt". At man nogle gange måtte bide tingene i sig og kysse det nu, det satans liv. Og det havde han måske ret i.

35 Men hvis der er én ting, der er mere uretfærdig end livet, så er det den indflydelse sociale medier har på os og demokratiet.

Jeg talte for nylig med min lillesøster på 11 om det. Hun fortalte, hvor let det var at bruge for lang tid på telefonen.

40

Da vi snakkede sammen, sagde hun noget, der gjorde særligt indtryk på mig.

Hun sagde nemlig, at grunden til hun brugte så meget tid, var fordi hun "ikke kunne tage sig sammen".

45

Jeg fik en klump i halsen, da hun sagde det.

Min 11-årige lillesøster mente, at det var hendes egen skyld.

50 Jeg forklarede hende, at det var på grund af algoritmer og fastholdelsesmekanismer.

Men skaden var allerede sket.

55 De sociale medier havde formået at markedsføre brugen af platformene som et "frit valg", så mennesker som min søster følte, at det var deres egen skyld.

Det eksempel viser, hvordan sociale medier manipulerer os, mens eksemplet med Israel viser, hvordan sociale medier polariserer og splitter os.

60

Sammen er de en farlig mocktail, som udgør en direkte trussel mod demokratiet.

65 Når algoritmerne er lavet til at splitte, manipulere, fastholde, misinformere og polarisere, resulterer det i, at samtalen forsvinder. Ikke kun på telefonen, men også i virkeligheden.

70 For hvorfor samtale med nogen, når man alligevel bare vil blive døbt åndssvage øgenavne?

En undersøgelse fra maj viste, at over hver tredje ung får mindre lyst til at deltage i den offentlige debat i frygt for negative reaktioner.

75 Et demokrati, hvor folk tier i frygt, er ikke længere et demokrati.

Og alligevel har det nærmest ikke været nævnt i valgkampen.

80 Der er masser af spændende emner – drikkevand, økonomi, folkeskolen, svin. Men det vi glemmer er, at hvis ikke vi gør noget for at styrke demokratiet, så mister vi muligheden for overhovedet at diskutere de her emner. Og dét er noget svineri.

85 Derfor må det være en absolut nødvendighed, at regeringen gør noget for at passe på demokratiet og for at sætte en stopper for den polarisering og manipulation, der foregår på sociale medier.

90 Mens politikerne tager sig af deres del, har vi danskere dog et ansvar og en mulighed for at styre vores eget demokrati i en mere fornuftig retning. Det er det gode ved demokratiet.

95 Vores demokrati er et af de mest velfungerende i hele verden – men vores fantastiske folkestyre er under pres. Og det er nødvendigt, at vi konstant værner om det.

Derfor må mit råd til alle jer, der lytter med, være, at I under aftensmaden i dag og fremover lægger telefonen væk, og taler med dem, vi er så heldige at dele øjeblikket med. I mit tilfælde – min fantastiske lillesøster Anna.

100 At vi næste gang, vi ser en sag, der raser på sociale medier, husker at tage

farvebriller på, fordi meget få ting i livet er så sort-hvide, som de bliver gjort.

105 At vi næste gang, nogen siger noget, vi er uenige med, lader være med at kalde dem idioter, men i stedet stiller dem det meget enkelte spørgsmål: ”hvorfors?”

Det er Grundlovsdag i dag. Og udover, at det selvfølgelig gør dagen lidt speciel, markerer den for mig at se også et valg.

110 Det er nemlig op til os, om vi vil vælge det, der er let – at tie – eller det, der er rigtigt, som i vores tilfælde er at tage ordet og starte samtalen.

Hvis vi vælger det sidste - som jeg oprigtigt tror på - er jeg ikke i tvivl om, at vi som befolkning en skønne dag kan sige sætningen:

115

”Jeg er uenig i alt I siger, men jeg vil til min død forsvare jeres ret til at udtrykke det”.

Tak for ordet.

120

Hej – Hej

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

125

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Grundlovstale

130

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aksel-skovgaard-justesens-grundlovstale-2026>

135